

บันทึก

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณระยะเวลาการเกษียณอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีหนังสือ ที่ รส ๐๖๑๒/๑๖๖๗ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้ให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมาย กรณีที่กระทรวงการคลังได้ขอหารือปัญหาเกี่ยวกับการนับอายุบุคคลว่า "ปัจจุบันได้มีการแก้ไขบทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตราชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ และมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติเกี่ยวกับการนับอายุบุคคลไว้อย่างชัดเจนว่า "การนับอายุของบุคคลให้เริ่มนับแต่วันเกิด..." ดังนั้น การนับอายุบุคคลจึงต้องเริ่มนับแต่วันเกิด และการนับวันสิ้นสุดระยะเวลาเพื่อคำนวณอายุบุคคลก็เป็นไปตามมาตรา ๑๙๓/๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ปัจจุบัน คือ ระยะเวลาย้อนสิ้นสุดในวันก่อนหน้าจะถึงวันแห่งปีสุดท้ายอันเป็นวันตรงกับวันเริ่มระยะเวลานั้น ดังนั้น บุคคลที่เกิดในวันที่ ๑ ตุลาคมของ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ.๒๕๓๖ และ พ.ศ.๒๕๓๗ จะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๐ กันยายน ของ พ.ศ.๒๕๓๕ พ.ศ.๒๕๓๖ และ พ.ศ.๒๕๓๗ ตามลำดับ

สำหรับการเกษียณอายุราชการนั้น มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๓๕ บัญญัติให้ข้าราชการต้องพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการนั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ดังนั้น บุคคลที่เกิดวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๓๖ และ พ.ศ.๒๕๓๗ จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๐ กันยายน ของ พ.ศ.๒๕๓๕ พ.ศ.๒๕๓๖ และ พ.ศ.๒๕๓๗ ตามลำดับ และบุคคลดังกล่าวจะพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณนั้นๆ คือ พ้นจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ของ พ.ศ.๒๕๓๕ พ.ศ.๒๕๓๖ และ พ.ศ.๒๕๓๗ ตามลำดับ..." นั้น^๑

เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในฐานะประธานคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ได้รับหนังสือจากประธานคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ของรัฐวิสาหกิจจำนวน ๒ แห่ง คือ การไฟฟ้านครหลวงและโรงงานยาสูบ ขอให้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับการนับอายุพนักงานกรณีเกษียณอายุ โดยรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งนั้นเห็นว่า หลักเกณฑ์การนับอายุของพนักงานเพื่อคำนวณระยะเวลาการเกษียณอายุโดยอาศัยบทบัญญัติในมาตรา ๑๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมเป็นคุณกับพนักงานยิ่งกว่าการนำหลักเกณฑ์ การนับอายุของบุคคลตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้

^๑ บันทึก เรื่อง การนับอายุบุคคล ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมกับหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๖๓๒ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๗

ตรวจชำระใหม่มาใช้บังคับ ดังนั้น หากนำหลักเกณฑ์การนับอายุของบุคคลตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่มาใช้บังคับกับพนักงานที่เข้าทำงานกับรัฐวิสาหกิจก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕ อันเป็นวันที่มาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้ (ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น) น่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและวิธีการในการนับระยะเวลาเพื่อคำนวณการเกษียณอายุของบุคคลที่ทำให้ประโยชน์ของพนักงานลดน้อยลงไปกว่าที่มีอยู่เดิม และถือได้ว่าเป็นการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังอันไม่เป็นคุณ อีกทั้งระยะเวลาที่คำนวณนับเพื่อการเกษียณอายุของพนักงานที่เกิดวันที่ ๑ ตุลาคมและเข้าทำงานกับรัฐวิสาหกิจก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ ก็ยังไม่สิ้นสุดลงในวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับซึ่งการคำนวณนับอายุเวลาตามมาตรา ๑๕๘ เดิมมีระยะเวลายาวกว่าระยะเวลาที่คำนวณนับตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ ดังนั้น จึงต้องนำระยะเวลาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาการตีความข้อกฎหมาย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. การนำหลักเกณฑ์การคำนวณนับระยะเวลาเพื่อการเกษียณอายุโดยนำมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕มาใช้บังคับแทนหลักเกณฑ์การคำนวณนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ซึ่งมีผลทำให้พนักงานรัฐวิสาหกิจได้รับประโยชน์ลดน้อยลงไปจากเดิมที่มีอยู่ จะเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๔ หรือไม่ อย่างไร

๒. พนักงานรัฐวิสาหกิจที่เกิดวันที่ ๑ ตุลาคม และเข้าทำงานก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ จะใช้หลักเกณฑ์การนับระยะเวลาเพื่อคำนวณนับเวลาการเกษียณอายุตามนัยมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ก่อนมีการตรวจชำระใหม่ โดยนำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มาปรับใช้ได้หรือไม่อย่างไร

ในการพิจารณาหารือของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวง และผู้แทนโรงงานยาสูบสรุปความได้ว่า

ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวงชี้แจงว่า แนวปฏิบัติเดิมในการนับอายุของพนักงานกรณีเกษียณอายุนั้นได้ใช้แนวทางที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในปี พ.ศ.๒๕๐๙ โดยอาศัยมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการนับระยะเวลาเป็นเกณฑ์ในการนับอายุของพนักงาน กล่าวคือ มีให้นับวันเกิดเป็นวันแรกแห่งการนับอายุ โดยให้เริ่ม

นับวันถัดไป เมื่อปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยบัญญัติวิธีการนับอายุของบุคคลไว้โดยเฉพาะในมาตรา ๑๖ ซึ่งให้นับอายุของบุคคลให้เริ่มนับแต่วันเกิด... การไฟฟ้านครหลวงจึงได้เปลี่ยนแนวปฏิบัติในการนับอายุของพนักงานให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๑๖ ดังกล่าว ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัตินี้มีผลกระทบต่อพนักงานที่เกิดในวันที่ ๑ ตุลาคม เพราะจะทำให้พนักงานผู้นั้นมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีที่พนักงานผู้นั้นมีอายุครบ ๖๐ ปี ซึ่งทำให้เสียสิทธิเป็นพนักงานต่อไปอีกหนึ่งปี และมีผลกระทบในการจ่ายเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานตามข้อ ๔๗ แห่งระเบียบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานของสิทธิประโยชน์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ การไฟฟ้านครหลวงเห็นว่าการนำมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมมาใช้บังคับกับพนักงานเป็นคุณยิ่งกว่าการนำหลักเกณฑ์ของมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่มาใช้บังคับ นอกจากนี้ การที่จะใช้บังคับกับพนักงานที่เข้างานก่อนวันที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่มีผลบังคับใช้คือ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ น่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้าง หากจะใช้บังคับก็ต้องใช้กับพนักงานที่เข้าทำงานตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ เป็นต้นไปจึงได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว

ผู้แทนโรงงานยาสูบชี้แจงว่า โรงงานยาสูบได้ถือหลักปฏิบัติในเรื่องการนับอายุของบุคคลเช่นเดียวกับการไฟฟ้านครหลวง กล่าวคือ ได้ยึดหลักตามมติคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ตลอดมา เมื่อมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ได้บัญญัติเรื่องการนับอายุของบุคคลไว้โดยเฉพาะและเป็นการขัดต่อแนวทางปฏิบัติเดิม ทำให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของพนักงานลดน้อยลงอันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๕ นอกจากนี้โรงงานยาสูบเห็นว่า กฎหมายไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง จึงไม่ควรบังคับใช้กับพนักงานที่เข้าทำงานก่อนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่บังคับใช้ กล่าวคือไม่ควรบังคับใช้กับพนักงานที่เข้าทำงานก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕

ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานชี้แจงว่า สืบเนื่องจากรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งดังกล่าวได้ขอให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการนับอายุของบุคคลกรณีเกษียณอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายแรกเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการนับอายุของบุคคลตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างเพราะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ใช่การที่หน่วยงานเปลี่ยนแปลงข้อบังคับหรือข้อตกลงเอง แต่ฝ่ายที่สองเห็นว่า คำว่า "บรรดาระยะเวลา" ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ หมายถึงช่วงระยะเวลาระหว่างการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของระยะเวลา ดังนั้น เมื่อระยะเวลาในการนับอายุของบุคคลกรณีเกษียณอายุสำหรับผู้ที่เข้าทำงานก่อนพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใช้บังคับยังไม่สิ้นสุดลง จึงต้องนำการนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาว

กว่ามาใช้บังคับตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ปัญหาดังกล่าวกระทรวงแรงงานเห็นว่า เป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณา

ผู้แทนกรมบัญชีกลางชี้แจงว่า เดิมการนับอายุของข้าราชการกรณีเกษียณอายุได้ยึดหลักตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ทั้งนี้โดยมีมติคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ.๒๕๐๙ ให้ถือปฏิบัติเช่นนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติรัฐวิสาหกิจก็ได้อนุโลมใช้บังคับการนับอายุของพนักงานเช่นเดียวกับข้าราชการ ต่อมาเมื่อมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ใช้บังคับ และได้มีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๘ ให้ยกเลิกวิธีปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในปี ๒๕๐๙ กรมบัญชีกลางเห็นว่า เมื่อมีการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ให้นำมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมมาบังคับใช้แล้ว การจะนำมาตรา ๑๕๘ มาใช้บังคับอีกน่าจะไม่ถูกต้องและในปัจจุบันกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการนับอายุของบุคคลก็มีเพียงมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่เท่านั้น จึงน่าจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๑๖ ดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในสองประเด็นดังกล่าวแล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การนำหลักเกณฑ์การคำนวณระยะเวลาเพื่อการเกษียณอายุ โดยนำมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มาใช้แทนหลักเกณฑ์การคำนวณระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมซึ่งมีผลทำให้พนักงานรัฐวิสาหกิจได้รับประโยชน์ลดน้อยลงไปจากเดิมที่มีอยู่จะเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๔ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่าเดิมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้บัญญัติเรื่องการนับอายุของบุคคลไว้ว่าให้เริ่มนับวันใด การนับอายุของบุคคลจึงอาศัยหลักกฎหมายเรื่องการนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติไม่ให้นับวันแรกแห่งระยเวลานั้นรวมเข้าไปด้วย และระยะเวลาย่อมสิ้นสุดลงในวันก่อนถึงวันแห่งปีสุดท้ายอันเป็นวันตรงกับวันเริ่มระยเวลานั้น ดังเช่น บุคคลซึ่งเกิดวันที่ ๑ ตุลาคม ให้เริ่มนับอายุตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม และบุคคลนั้นจะมีอายุครบรอบ ๑ ปี ในวันที่ ๑ ตุลาคมของปีถัดไป ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขบทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนับอายุของบุคคลไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๑๖^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ว่า "การนับอายุของบุคคลให้เริ่มนับแต่วันเกิด" ซึ่งจากการตรวจสอบรายงานการ

^๒ มาตรา ๑๖ การนับอายุของบุคคล ให้เริ่มนับแต่วันเกิดในกรณีที่รู้ว่าเกิดในเดือนใดแต่ไม่รู้วันเกิด ให้นับวันที่หนึ่งแห่งเดือนนั้นเป็นวันเกิด แต่ถ้าพันวิสัยที่จะหยั่งรู้เดือนและวันเกิดของบุคคลใดให้นับอายุบุคคลนั้นตั้งแต่วันต้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด

ประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ครั้งที่ ๑๓-๑๓/๒๕๒๖ พบว่า คณะกรรมการฯ เห็นว่า การตีความกรณีของนายเกษม ทิพย์จันทร์ นั้น ไม่ตรงต่อความเป็นจริง จึงวางหลักเรื่องการนับอายุของแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕ การนับอายุของบุคคลจึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลนั้นจะเกิดเมื่อใด

สำหรับปัญหาว่า การนับอายุของบุคคลโดยเริ่มนับแต่วันเกิดตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะขัดต่อพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๔ หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๔ รวมทั้งระเบียบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่องมาตรฐานของสิทธิประโยชน์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.๒๕๓๔ โดยตลอดแล้วมีความเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวได้กำหนดสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง เงินเดือนและสวัสดิการของพนักงาน และกำหนดสิทธิประโยชน์ขั้นต่ำที่พนักงานรัฐวิสาหกิจพึงได้รับโดยบัญญัติให้รัฐวิสาหกิจที่ให้สิทธิประโยชน์แก่พนักงานน้อยกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวต้องแก้ไขให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่วางไว้ แต่การนับอายุของบุคคลว่าบุคคลใดจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์เมื่อใดนั้นเป็นเรื่องวิธีการนับอายุของบุคคลซึ่งในกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ก็ได้กำหนดวิธีการนับอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจไว้เป็นพิเศษ ฉะนั้น การนับอายุของบุคคลจึงต้องปฏิบัติตามที่มาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้และการเกษียณอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจก็เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งบัญญัติให้พนักงานรัฐวิสาหกิจพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณของปีที่พนักงานผู้นั้นมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ แม้ว่าการนับอายุของบุคคลตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะมีผลให้บุคคลซึ่งเกิดในวันที่ ๑ ตุลาคมต้องพ้นจากตำแหน่งในปีงบประมาณที่บุคคลนั้นมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์แต่ผลแห่งการนับดังกล่าวไม่เกี่ยวกับมาตรฐานของสิทธิประโยชน์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์แต่ประการใด

ประเด็นที่สอง พนักงานรัฐวิสาหกิจที่เกิดวันที่ ๑ ตุลาคม และเข้าทำงานก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ จะใช้หลักเกณฑ์การนับระยะเวลาเพื่อคำนวณนับเวลาการเกษียณอายุตามนัยมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ก่อนมีการตรวจชำระใหม่ โดยนำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มาปรับใช้ได้หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) เห็นว่ามาตรา ๑๔^๓

^๓ มาตรา ๑๔ บรรดาระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๒๓ สมาคม ของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากระยะเวลาดังกล่าวยังไม่สิ้นสุดลงในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้

แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้เพื่อขจัดข้อโต้แย้งในการใช้บังคับเกี่ยวกับระยะเวลาในบรรพ ๑ และลักษณะ ๒๓ สมาคม ของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมและระยะเวลาในบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ โดยได้บัญญัติไว้ว่า หากระยะเวลาดังกล่าวยังไม่สิ้นสุดลงในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (๘ มิถุนายน ๒๕๓๕) และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั้งสองฉบับต่างกัน ให้นำระยะเวลาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับ ตัวอย่างเช่น กรณีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียนในการปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนตามมาตรา ๑๒๘๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ได้กำหนดระยะเวลาให้อุทธรณ์ภายใน ๑๕ วัน ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ตามมาตรา ๘๒ ได้กำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ให้ภายใน ๓๐ วัน เมื่อระยะเวลาในกฎหมายทั้งสองฉบับต่างกันเช่นนี้ ปัญหาไม่ว่าจะใช้ระยะเวลาใดมาบังคับใช้ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ บัญญัติให้นำระยะเวลาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับ หากระยะเวลาที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมยังไม่สิ้นสุดลงในวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ นี้ใช้บังคับ ฉะนั้น หากระยะเวลาในการอุทธรณ์ยังไม่สิ้นสุดลงกล่าวคือยังไม่พ้นกำหนด ๑๕ วันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ผู้มีสิทธิอุทธรณ์สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ภายในระยะเวลาที่ยาวกว่า คือ ภายใน ๓๐ วัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ หรือการแจ้งจดทะเบียนกรณีการเปลี่ยนตัวบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการสมาคมตามมาตรา ๑๒๘๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ได้กำหนดระยะเวลาให้จดทะเบียนภายใน ๑๕ วัน แต่ในมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ ได้กำหนดระยะเวลาจดทะเบียนเป็น ๓๐ วัน หรือกรณีที่นายทะเบียนสั่งให้ชดเชยสมาคมได้ออกจากทะเบียน ให้ผู้จัดการสมาคมอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ภายใน ๑๕ วัน ตามมาตรา ๑๒๙๓ ตรี แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่มาตรา ๑๐๓ ได้กำหนดระยะเวลาในกรณีเดียวกันเป็น ๓๐ วัน คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า ระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ ตามตัวอย่างข้างต้นนั้นเป็นระยะเวลาในความหมายของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ แต่มาตรา ๑๖^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ที่บัญญัติว่า "การนับอายุของบุคคล ให้เริ่มนับแต่วันเกิด..." นั้น มิใช่ระยะเวลาดังเช่นที่บัญญัติไว้ในบรรพ ๑ และลักษณะ ๒๓ สมาคม ของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมตามนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ฯ แต่เป็นการบัญญัติให้เริ่มต้นนับอายุของบุคคลให้ชัดเจนว่าต้องเริ่มนับแต่วันเกิด จึงไม่อาจนำมาตรา ๑๔^๕(๕) แห่ง

บังคับและระยะเวลาที่กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ทำยพระราชบัญญัตินี้แตกต่างกับระยะเวลาที่กำหนดไว้เดิม ให้นำระยะเวลาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับ

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓).

พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่
ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.๒๕๓๕ มาปรับใช้แก่การนับอายุของบุคคลได้เพราะเป็นคนละเรื่องกัน

(ลงชื่อ) อัครราช จุฬารัตน
(นายอัครราช จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๓๙